NORDBI Aktuellt

Föreningen NordBis nya styrelse. Se sidan 15.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden.

Nr. 1 2018

Innehåll

Redaktionsruta	2
Medlemsavgiften	2
Byte av redaktör	3
Nordbikonferensen	3
Resultat från konferensen	5
Rapport från Västerbotten	5
Hälsning från Jämtland	7
Lokalt projekt i Medelpad	7
Utmaningar i Dalsland	9
Nordens ark inför 2018	10
Hälsning från Ljungskile	11
Avelsplaner i Finland	12
Aktiviteter i Norge	13
Möte i Tavelsjö	14
Väntan på vår i Fryksdalen	14
Full fart i Östergötland	15
Drottningar till salu	15
Ny genpool på Kosteröarna	16

www.nordbi.se

REDAKTÖRENS RUTA

Tidningen ges ut av Föreningen NordBi med 2 nummer per år. Föreningen NordBi driver Projekt NordBi.
Styrelse vald 2018-2020:
Ordförande: Ingvar Arvidsson, Ängemyrsgatan 5, 666 31 BENGTSFORS, 0531-61398, 32178, 070-6839517, E-post: ingvar.arvidsson@telia.com , vice ordförande: Patrik Berg, Halasjön 120, 836 93 HÄGGENÅS 070-5479105, E-post: j.p.b@jamtbi.se , sekreterare: Sofia Ninnes, Timotejvägen 4, 918 31 SÄVAR 072-2079480 sofia@ninnes.com , kassör: Olle Nygren, Berguddsvägen 14, 918 03 HOLMÖN 090-55000, E-post: olle@damina.se, Per Ruth, Mellanbågen 14, 907 38 UMEÅ, 090-770825, E-post: per.ruth@sofiehem.ac , Hanne Uddling, Rosenborg, Vansö, 645 92 STRÄNGNÄS, 0152-20113, 0733-341418 E-post: hanne@uddling.se , Robert Svensson, Sätervägen Torstorp, 614 92 SÖDERKÖPING 076-1357600 E-post: saturdaykid@hotmail.com , Sven Nordström, Sveavägen 36 A, 853 56 SUNDSVALL 073-2748025 E-post: svennordström@bredband.net , Mike Ninnes, Timotejvägen 4,918 31 SÄVAR 072-7021489 mike@ninnes.com
Valberedning: Per Thunman, Skurusundsvägen 44, 131 46 NACKA, 08-7180232, 070-9317833, E-post: pgthunman@hotmail.com , Gunnar Jonsson, Strömsund 390, 955 92 RÅNEÅ 070-2586310, E-post: gunnar.jonsson@ltu.se
Revisorer: Åke Jonsson och Sven Carlsson.
Redaktör och projektledare: Ingvar Arvidsson. Redaktör fr o m nr 2 2018: Robert Svensson.

Redaktionen tar tacksamt emot synpunkter på innehållet och förslag till artiklar till kommande nummer.
Medlemsavgiften är 200 kr, vilket innefattar 2 nummer av NordBi-Aktuellt. För utrikes medlemmar 250 kr per år.
Obs! Skriv alltid in ditt namn på inbetalningsavin! Har du inte betalt medlemsavgiften för 2018 hoppas vi att du gör det så snart som möjligt. Du är viktig för vårt projekt!

Medlemsavgiften för 2018 sätter du in på bankgiro 5698-7548. Tack för snabb betalning!
IBAN: SE23 8000 0823 4798 3199 3622, BIC: SWEDSESS
Detta nummer går ut till ca 600 adresser. Värva gärna fler medlemmar till föreningen!

Både stora och små **gåvor** till projektet är välkomna. Vi bugar och tackar alla generösa givare! Tack!
Gör nordbiprojektet känt genom att sätta vår fina **dekal** på honungsburken (då kan du lätt höja priset). En karta med 24 märken kostar 25 kr. Vi har också tryckt upp en större version av dekalen med diametern 15 cm, att sättas på bilen, vid bigården och andra ställen där den syns bra. Den kostar 25 kr/st och kan köpas hos Per Ruth eller Ingvar Arvidsson.

NordBi-Aktuellt erhåller ekonomiskt stöd för utgivningen av **EU-medel från Jordbruksverket (Landsbygdsprogrammet). Från Nationella Honungsprogrammet erhåller projektet stöd till avelsverksamheten**.
Besök vår hemsida: www.nordbi.se Ansvarig webredaktör: Hanne Uddling (se ovan).
Hemsidan är uppdaterad och kommer att kompletteras efterhand.

Medlemsavgiften för 2018

Vi erhåller, som bekant, ekonomiskt stöd av EU-medel från Jordbruksverket. Dessa medel är nödvändiga för oss. Från NHP är vi för 2018 beviljade 100 000. Dessa medel går främst till avelsverksamheten. Från Landsbygdsprogrammet har vi ännu inte fått beslut om medel för 2018. Från Landsbygdsprogrammet söker vi till tidningen, avelsträffen, nordbikonferensen, kursverksamhet och till genpoolerna. Även om dessa medel är viktiga är medlemsavgifter och gåvor från er medlemmar livsviktiga. Vi behöver medel också till kostnader som vi inte kan söka EU-medel till. Och vi vet inte från år till år om vi kommer att få EU-medel. Därför beslöt årsmötet i mars 2016, efter förslag från styrelsen, att höja den låga medlemsavgiften till 200 kr. Även om det är en fördubbling hoppas vi att det inte ska vara avskräckande för någon. Vi har ju en glädjande medlemsutveckling, där vi nu har ca 600 medlemmar och vi hoppas den utvecklingen ska fortsätta. Vi tackar på förhand för alla medlemsavgifter, och vi tackar också för alla generösa gåvor, som inte bara handlar om pengar utan också, som vi också uppfattar det, en signal att vårt arbete uppskattas.
Observera att plusgironumret är utbytt mot bankgiro 5698-7548
Styrelsen

Dags att byta redaktör

Det var 1992 som det första numret av NordBi-Aktuellt kom ut och har sedan fortsatt att göra det med 2 nummer per år. I det första numret fanns artiklar bl a av Hjalmar Pettersson, Ulf Gröhn och Nils Dahlbeck. Frid över dessa legendariska personer. Vi har anledning att vara tacksamma över att vi fick stöd vid starten av så betydelsefulla personer. Det gjorde att projektet fick en seriös prägel och inte kunde viftas bort. Ledningsgruppen presenteras – Ulf Gröhn, Josef Stark, Gunnar Johansson, Karl Drakenberg, Ingvar Pettersson, Per Ruth och Ingvar Arvidsson. Projekt NordBi var igång och stod nu berett att gå in i sitt tredje verksamhetsår. Under 25 år och 50 nummer har den varit, och är, ett nödvändigt informationsorgan för att hålla ihop vår förening, göra det möjligt att följa arbetet och även själv bidra till kunskapen om det nordiska biet och om verksamheten runt om i landet. Det var helt klart ett mycket klokt beslut att ge ut detta informationsblad. Som redaktör för dessa 50 nummer har varit undertecknad och med detta blir det 51. Då är det hög tid att byta och vi har en person, som jag tror, är högst lämpad att ta över ansvaret – Robert Svensson i Söderköping. Robert har varit aktiv i vårt projekt i många år som drottningodlare, medhjälpare till Håkan Rönnberg på Fångö och från 2017 som ansvarig för parningsplatsen Kyrkogårdsskär i Gryts skärgård. Han är nu också styrelsemedlem i Föreningen NordBi. Vi hälsar Robert välkommen och ser fram emot hans första nummer som ansvarig redaktör, vilket blir nr 2 2018.
Ingvar Arvidsson

Nordbikonferansen 2018 i Ånge, Sverige

Det var 43 deltakere, de fleste fra Sverige, 2 fra Finland, Tor Erik Rødsdalen og Lars Kirkerud fra Norge. **Ingvar Arvidson**, lederen, åpnet konferansen. Han la vekt på Nordbis treffpunkter: Bladet, hjemmesiden og konferansen hvert annet år. I innleggene som fulgte, var det tydelig at man legger stor vekt på personene i Sveriges «nordbi-avl

På bildet litt opp til høyre finner du allikevel hovedpersonen!

Gunnar Jonsson fra Vitådalen, Norrbåtten, snakket om de veldig rene biene og samtidig et genetisk mangfold. Det var et varroafritt belte her, med varroa på begge sider, både mot Finland og mot vest.
Per Ruth fra Västerbotten – Jämtland hadde et varroafritt område – så lenge det varer. Holmön i Østersjøen benyttes som genpool for brunbier. Innover i landet har brunbiene et kjerneområde ved Tavelsjö og en parestasjon drevet av Åke Jonsson. Han slo et slag for å selge bifolkene med de gode gamle dronningene til gen-poolen og la dem bytte seg ut der.
Alf Andersson, Härjedalen, drev med pollenanalyse av honning. På den måten kunne han avgjøre hvilke nektarkilder biene hadde trukket på og om det kunne selges sortshonning.
Jean Berg, Värmland, beskrev et renparingsområde – men med innslag av Buckfast….. En norsk innvandrer, Ivar Myrli, satser på birøkt i dette området. Han mener at honning er altfor billig i Sverige. Tony Axelsson i Torsby kommune satser på å overtale folk med Buckfast til å gå over til «det nordiska biet». I Sverige har de ingen hjemmel for å kunne lovbeskytte renparingsområder.
Ingvar Pettersson, Gustavsberg, driver med inseminasjon av dronninger. Han snakket om brunbienes fortrinn: Mer katalase i tarmen er bra for overvintringen. De tåler høyere CO2-verdier, også bra om vinteren Lavere fôrforbruk på vintren MEN: DE må være 100 % rene, de som skal brukes i avl. Så flere karakteristiske trekk: Svarte-mørkebrune (Gulfarge skyldes et dominant gen: Ligustica-innblanding røper seg straks.) Anlegg for lav vingeindeks er recessiv. Korrelasjon mellom vingeindekser og gener er 0,7. A. m. mellifera er ikke tavlefaste, men går gjerne nedover på tavlene når du løfter dem opp, lyssky. – liker seg kanskje ikke så godt i en demo-kube? – . Nyklekte bier har 5 lyse ringer, mens de andre har 4. Vingene dekker ikke bakkroppen; på carnica og ligustica gjør de det. Mye av informasjonen stammer fra russiske undersøkelser. IP kan russisk.
Ingvar Pettersson bruker franske Nicot-20 parekassetter. Det er dumt å sette inn dronerammer fra andre bifolk i dronegiverne. De fremmede dronene blir bare ødelagt.
Robert Svensson, Östergotland, har pareplass i skjærgården sør for Gryt. Får mye lindehonning som selges flytende for 200 kr/kg (høy pris i Sverige).
Ingvar Arvidsson, Dalsland. Har pareplassen Lurø. Egen bi-odlar forening i dette området. Eksempel på dronningdata: IA1590 Bjurholm L15 100 5 5 3 4 5, der første «ord» er avlerens initialer, årstall og bifolk nr, andre er bigård, tredje er pareplass og årstall, 4. er prosent renhet, 5. 6. 7. 8. og 9. er hhv svermetreghet, tavlefasthet, gemytt, honning og kalkyngel. SwiBee parekuber anbefales: god ventilasjon. Tid på pareplass (1-) 2 uker. 2017: 75 % paring på Lurø i 2017.
Sven Nordstrøm (Medelpad). Leder et EU-projekt med formål biologisk mangfold. Det er opprettet renpareplasser for brunbier med 10 km - 15 km soner som gir hhv 96 % og 100 % trygghet mot innblanding. Biene får best paring når dronesamlingsplassen ligger et stykke unna, ca 3 km (?).
Ann-Charlotte Berntsson, Vestkysten, driver bigården på Nordens Ark og har pareplassen på Väderön. Biene har godt grunnlag for varroa-toleranse. Honning: kr 440 på Väderöarna, 260 på Arken. Viktig å få dokumentert brunbienes gode egenskaper. **Tor Erik Rødsdalen** kommenterte at ved Femunden har birøktere på lyngtrekk konkurranse om hvem som får mest honning med ulike underarter. Brunbiene vinner i kjølig vær.
Lars Kirkerud, Norge, fortalte om genetikk og epigenetikk. Videre om Norsk Brunbielag, hvordan vi har startet med kartlegging og nå finner vår rolle i avlsarbeidet i Norge. Birøktere som kan/vil delta som testbirøktere, er en kritisk faktor.
Til epigenetikken kommenterte Ingvar Pettersson at avleggere av andre raser påvirker egenskapene til yngelen. Best med avleggere av samme underart.
Natuschka Lee, mikrobiolog, holdt et engasjert foredrag om bienes mikrobiologi, både utenpå kroppen og i tarmen. De fleste er nyttige. Bare 1% er patogene.
Susanne Johansson från Blekinges sydöstra hörn, fortalte om sin nystartede birøkt ved havet. Særegent landskap og flora der ute. Nordiska biets egenskaper kommer nok til sin rett her.
Lassi Kauko, Finland, fortalte om biavl i kystområdet der Aimo Nurminen avler 150 – 200 dronninger om året. Lauri Ruottinen er lærer i birøkt. Lassi står midt oppe i forberedelsene til SICAMM-konferansen 2018 so skal være i Finland. Det er rimeligere hvis man melder seg på før utgangen av mars.
Hanne Udding fortalte om det danske digitale notatkortet HIVELOG, som nå er designet for bruk på mobiltelefon. Det har mange muligheter for å legge inn data, men ikke spesielt når det gjelder morfologi. Det er gratis å bruke og kan tilpasses brukeren ved å velge bort unødvendig informasjon.
Konferansen ble holdt i en avslappet atmosfære og det var fritt å stille spørsmål eller komme med kommentarer – som mange gjorde. Lunsjen i etterkant måtte dessverre fortæres raskt: Det var førti mil med isete veier tilbake til Rena og bare 6 timer til kveldens siste tog sørover for Lars. – Men Tor Erik viste at han kan kjøre bil, og vi rakk det med god margin.

Lars Kirkerud

Resultat av konferensen

Jag tror alla var överens om att det blev en mycket trevlig och intressant konferens i Ånge 3-4 mars. Ingen tvekan om att vi behöver ha detta tillfälle att träffas och dela med oss av våra erfarenheter och idéer för framtiden. Men när man åker hem klart upplyft av alla härliga möten, så kanske någon ställer en liter obehaglig fråga: men vad blir resultatet?

Ett svar kan definitivt vara att man blivit upplyft ur det dagliga knoget och alla problem och ser betydligt ljusare på livet och kanske på världen. Men lite mer konkreta resultat vill man kanske också se. Något som kan bli ett konkret resultat är Ann-Charlotte Berntssons idé om att vi behöver ha en klarare och mera vetenskapligt grundad beskrivning av det nordiska biet. Kanske en bok om det nordiska biet, Apis m mellifera. Vi tror oss veta, men vilka fakta har vi att luta oss på, när vi påstår olika saker om vårt älskade bi? De egenskaper som bl a påstås, men som inte ordentligt verifierats, är arbetsbinas livslängd och vid vilken lägre temperatur de flyger och samlar pollen och nektar jämfört med andra raser. Även en egenskap som undersökts av Kristine Köpler om hur brett pollenspektrum man kan finna hos det nordiska biet jämfört med carnica fick vi redovisat på Sicammkonferensen i Dalsland vill vi gå vidare med. Det finns ju fler raser som bör tas med i en jämförelse. Detta är en egenskap, som inte biodlaren kanske tycker är så viktig, men som är viktig för pollineringen i naturen.

Det som nu står högt på agendan är att sy ihop ett forskningsprojekt, där vi kan få svar på dessa frågor. Den 19 april har vi kallat till ett möte på Norcdens Ark, då vi hoppas kunna vara överens om hur denna forskning praktiskt ska kunna genomföras. De forskare som vi kontaktat har svarat mycket positivt på våra idéer. Det är Sonja Leidenberger (var med i Ånge), Björn Dahle, Norges Birökterlag, Joachim de Miranda, SLU och Åslög Dahl, Göteborgs Universitet (pollen).

Från början tänkte vi oss en bigård placerad på Nordens Ark bestående av 8 samhällen med 2 samhällen från vardera raserna ligustica, carnica, buckfast och mellifera, men kloka (?) idéer om att vi bör har bigårdar i olika miljöer har inneburit att vi nu har förslag om 4 bigårdar. Förutom Nordens Ark en bigård i Hedmark i Norge, en på Gotland hos Åke Lyberg och en någonstan i norra Sverige. Före 1 maj måste vi också har formulerat en ansökan till NHP på Jordbruksverket.

Bigårdarna ska etableras under detta år och forskningen utföras under 2019. Det är möjligt att vi kan behöva göra kompletteringar under 2020. Detta kommer att bli intressant och spännande men också innebära mycket jobb. Men med den etusiasm som tycks finnas kommer det att bli både roligt och lärorikt.

Ingvar Arvidsson

Arbete, slit och glädjeämnen i Västerbotten

Idag skriver vi den 14:e mars, solen skiner klart över vita vidder där en kall nordanvind sveper fram och lägger sordin på vårkänslorna. Vid den här tiden 2015 blommade redan vintergäck och snödroppar i gynnsamma lägen här i Umeå och mina bin hade varit ute och flugit. Idag vilar vårlökarna under ett mäktigt snötäcke, nätterna är kalla och den för årstiden typiska dagsmejan har uteblivit. Bina sitter än så länge stilla i sina kupor, men med det snabbt tilltagande ljuset återvänder också hoppet om ett bra år för våra nordiska bin här i Västerbotten.

Vintertid - mötestid.

Efter årets nordbikonferens i Ånge känns det som att friska fläktar blåser över föreningen och dess arbete. Man fick intrycket av att mötet blev en upptakt till något nytt och att värdefulla kontakter knöts för att föra arbetet framåt på flera plan. Att vi nu har en grupp inom styrelsen som jobbar med hur olika delar av projektet ska organiseras, är ett nytänkande som kan effektivisera arbetet.

På det lokala planet var jag häromdagen och pratade biodling och nordbiprojekt vid Norrlands Entomologiska förenings årsmöte. Vårt projekt väckte en hel del intresse och jag fick intrycket av att man från entomologernas sida gärna vill samarbeta med tillämpade projekt som vårt om vi kan hitta lämpliga infallsvinklar.

I slutet av mars har Åke Jonsson, Sofia Ninnes och undertecknad inbjudit biodlarna i Tavelsjö med omnejd till ett möte. Syftet är att inspirera till nya tag för att säkra och utveckla nordbiområdet här. Det nordiska biet har ju en särskilt stark ställning här i trakterna kring Umeå och i våras hade vi en liknande träff för biodlarna i Sävarådalen. Att våra nordbiområden fungerar är av stor betydelse för projektet och på sikt hoppas vi att det ska gå att producera och para bra bruksdrottningar i dessa områden.

Planer för sommarens avelsarbete.
Vi kan bara önska Västerbottens biodlare ett bra år efter tre mer eller mindre problematiska somrar på raken. Vi är nu ett tiotal biodlare här i Umeå med omnejd som sysslar med odling av nordiska drottningar i varierande omfattning. Suget efter drottningar och avläggare är fortfarande stort och efterfrågan från landets varroafria områden lär inte minska så länge vi själva får vara fria från varroa. Eftersom vårt samlade utbud av drottningar trots allt är begränsat måste vi prioritera våra nordbiområden inom länet. Därefter de som jobbar aktivt för projektet på andra håll och sedan övriga nordbimedlemmar. Att sprida drottningceller till nordbiområden är ett alternativ till parade drottningar som hittills slagit väl ut och minskat behovet av kasettbin, som sällan finns att tillgå i tillräcklig omfattning. Som parningsplatser kommer vi att även i år att använda Holmön, Ultervik och Tavelsjö om inget oförutsett inträffar.
I tabellen har jag listat de potentiella avelsdrottningar jag känner till här i trakten. Naturligtvis kan en och annan bli kung Bores rov, några återstår att vingmäta och några ytterligare kan tillkomma. En del har vi odlat efter tidigare.

Möjliga avelsdrotningar 2018 (sorterade efter G-värde**).**

Id	Ursprung	Mor	Parning	Sv	Tp	Kf	Sk	Ky	G-värde	Ägare
ES 16901	Hjoggböle	SC 16117	Tavelsjö	5	4	3	3	5	100	ES
TJ 16901	Sillviken	Nordbimtrl.	Sillv./U-vik	5	5	3	4	5	100	TJ
KM 14001	Skedvik	Nr 758 (2011)	Grimsmark	5	5	2	4	5	100	KM
PR 15226	Bygdeträsk	PR 13862	Holmön	5	5	3	--	5	97	PR
PR 15224	Bygdeträsk	PR 13862	Holmön	5	5	3	-	5	96	PR
SS 16201	Solberg	ES 14101	Tavelsjö	5	4	3	3	5	96	SS
PR 15931	Stavershult	SC 13127	Ultervik	5	5	3	4	4	90	PR
PR 14214	Baggön	PR 11132	Ultervik	5	3	3	5	5	?	PR
PR 15970	Baggön	PR 14211	Ultervik	5	5	3	4	5	?	PR
PR 16103	Hjoggböle	SC 12132	Holmön	5	5	3	3	5	?	PR
SS 16105	Solberg	ES 14101	Tavelsjö	5	5	3	5	5	?	PR

Kan vi utöka våra nordbiområden?
I Sävarådalen uppskattar vi att det finns omkring 50 bisamhällen, kring Tavelsjö ett 30-tal och i området kring Ultervik cirka 25 samhällen. Arbetet med att vingmäta bin från dessa områden kommer att fortsätta för att skapa bästa möjliga förutsättningar för renparningar. Backviken vid Bygdeträsket som kan sägas vara en nordlig utpost i Sävarådalen, kan bli en återupprättad plats för nordiska bin. Mats Sundling har sin stuga och sina jaktmarker i området där den nu framlidne Erik Burlin arbetade med ”Bygdeträskbiet”. Efter en del diskussioner med biodlarföreningarnas ordförande i Skellefteå och Bygdeå-Nysätra blev det nu åter grönt ljus för nordiska bin i området. Mats kommer att försöka befästa Bygdeträskbiets egenskaper genom att inledningsvis genomföra en linjeavel med syskonparningar efter bin med detta ursprung. Det är bara att lyckönska till satsningen och hoppas på gott om avkommor som bär Bygdeträskbiets många goda egenskaper.
Kan det bli fler nordbiområden i Västerbotten? Ja, förutsättningarna finns med så gles ”bifolkning”. Isolerade bigårdar med nordiska bin finns exempelvis kring Vindeln, Åsele, Vilhelmina, Malå, Norsjö och väster om Ånäset.

Genpoolen Holmön.
På Holmön förestår Olle Nygren projektets genpool i Västerbotten. Idag finns det fem samhällen på ön men planen är att bygga upp öns bipopulation till 10–25 samhällen med rena nordiska bin. Med de sena vårar som råder där, en mil ute i Kvarken, blir bisäsongen kort. De många soltimmarna till trots är det inte varje år man gör avläggare utan risk att försvaga samhällena för mycket. När ljungdraget slår till kan det bli en del honung, men tyvärr har vädret inte varit på binas sida på senare år.
För att hjälpa till att bygga upp Holmöns bipopulation borde vi nordbiodlare i trakten kunna avyttra 100-procentigt rasrena samhällen till projektet sedan drottningarna gjort tjänst som avelsmödrar och börjar bli överåriga. Det förutsätter naturligtvis att man har koll på sina bin både vad gäller hälsotillstånd och vingvärden samt att genpoolerna får det ekonomiska stöd de behöver.
Per Ruth per.ruth@sofiehem.ac

En liten hälsning från Jämtlandsbina:

Vi mår bra!

Egentligen har vi det förbaskat bra här uppe i Jämtland. Förutom lite kalkyngel har vi inga sjukdomar och honungen flödar in (nåja, i fjol var flödet något strypt till glädje för fiskeintresserade biodlare). Vi mår så bra att vi gärna ägnar oss åt ohejdad svärmning och våldsamt vildbygge!
Finns det då inga problem med biodlingen här uppe? Jo, det kanske det gör även om vi inte ser dem. Det är ju ett biodlarglest territorium så inavelstendenserna kanske lurar bakom kröken. Det här med glesa yngelklot har vi inte direkt sett men en oroande egenskap har dykt upp och det är att bina har blivit så snälla att man blir orolig. Håller vitaliteten på att försvinna?
Utan egen förskyllan fick jag möjlighet att testa detta. Under ett par år har Per Ruth skickat viseceller till en expanderande biodlare i Västjämtland. Där har jag nu i 2 år parat ett antal drottningar. Och se! Det gav ett härligt resultat. I kupor med dessa drottningar fick jag verkligen nytta av hatt och handskar, som under ett par år legat i bilen och möglat. Tack Per för en härlig vitalitetsökning. Kan det möjligen vara så att våra sk avelsframsteg i själva verket är inavelsframsteg?
Jag har slutat att kalla bina här uppe för nordiska bin. Nordiska bin har vi inte och det har nog ingen annan heller. De får i stället kallas Jämtlandsbin med alla de brister i morfologi och egenskaper som kanske gäller vid en jämförelse med de gamla mörka bina. Men de har några fina egenskaper som jag uppskattar och det är deras snålhet och girighet. Dessa fina egenskaper stämmer också väl in med den jämtländska folksjälen. Med den begränsade erfarenhet jag har av andra biraser vill jag ändå påstå att våra bin klarar av att samla in fina skördar med förvånande små samhällen. Så sluta upp att försöka avla bort svärmviljan! Den är bara ett uttryck för att stora samhällen är ett onödigt resursslöseri.
Under några år har vi haft en tämligen omfattande kursverksamhet i länet och med den har givetvis antalet samhällen ökat. Dessutom har några biodlare glädjande nog bestämt sig för att satsa lite mer än amatörmässigt på biodlingen. Vad som saknas för att biodlingen ska kallas blomstrande är att fler ägnar sig åt drottningodling. Även om vi är fler än tidigare så är de flesta bigårdarna isolerade och skulle må bra med nytt blod då och då. Jag har prövat på att ha drottningodlingskurser men tyvärr med ett uruselt resultat. Förnyelse av bisamhällen sker uteslutande med avläggare och hemmaparning. Att en gammal bigubbe i Sikås försöker förse biodlare med en och annan drottning förslår inte mycket.
Men trots allt: Vi mår bra!
Karl Drakenberg i Sikås

Vårt lokala Nordbiprojekt i Medelpad

Denna vår räknar vi med att starta ett Leaderprojekt i Medelpad vars mål i huvudsak är, att vi ska skapa minst ett – kanske två – renparningsområden för nordiska bin i Medelpad. Minst en drottningodlare ska bli verksam med att para nordbidrottningar i renparningsområdena. Redan nu kan vi se, att det ganska säkert blir två områden och kanske tre drottningodlare. Nybörjare - men i alla fall.
Sverige är ju indelat i Leaderområden. Syftet är att med hjälp av EU-pengar skapa utveckling på landsbygden. Varje Leaderområde styrs av en förening med representanter för kommun,

näringsliv och föreningslivet. I varje Leaderområde finns ett Leaderkontor med en eller ett par anställda.

Ekonomiskt stöd via Leader

Leader hjälper till att rigga projekt med EU-pengar från fyra olika EU-fonder som handhas av Jordbruksverket (SJV). Beslut om projekten tas både av Leader och SJV. Vi har kommit så långt, att vårt projekt har fått lokalt bifall och blivit ett ”prioriterat projekt”. Detta innebär att Leader går in och täcker den del (33%), som SJV inte täcker, så att det ekonomiska stödet blir 100% av alla kostnader för material, resor och arbete. När ni läser detta hoppas jag att SJV har gett positivt besked.

SJV ger ju stöd till Föreningen NordBi både via Landsbygdsprogrammet (lantraser) och Nationella Honungsprogrammet. Detta projekt ansluter till Landsbygdsprogrammet på ett annat sätt. Projekten måste ju ansluta sig till de målsättningar som finns för varje Leaderområde. För vår del gynnar vårt projekt biologisk mångfald genom att bevara och utveckla en utrotningshotad underart av bin och verkar för ”nyttoinsekter och pollinerare”. När man läser jordbruksverkets och Leaders måldokument (i alla fall för vårt Leader Mittland plus-område) ser man att det är mycket man som nordbiodlare kan relatera till.

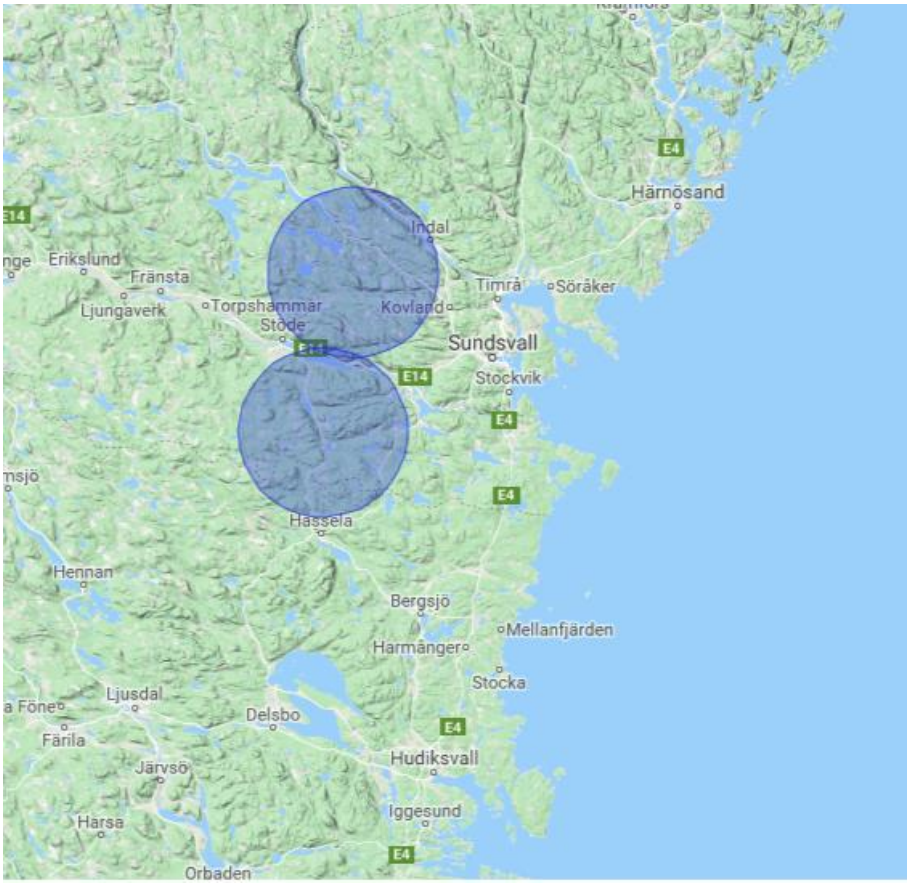

Säkra områden skapas

Inom de två tänkta renparningsområdena har vi få biodlare. Men dom är alla nordbiodlare (tror vi, det ingår i projektet att inventera). Det handlar om ca 4 – 6 biodlare i varje område. Renparningsområdena är helt enkelt tänkta parningsplatser med en radie av 15 km runt om. Det handlar då om skogsområden i Sundsvalls kommun utanför älvdalarnas mer tätbebyggda områden.

De aktuella biodlarna har inte rena nordbin, har vi förstått. Så under de två säsonger som vi ska arbeta med projektet handlar det om att komma en bit på vägen fram till målet 100% renparning. En stor dela av projektet kommer att handla om att få dessa biodlare att byta till rena nordbidrottningar som förser området med rena nordbidrönare.

Detta bör ju till så stor del som möjligt vara parade drottningar från olika håll och linjer som vi tar in så att vi till slut får en ren nordbipopulation med genetisk mångfald. Vi kommer förmodligen måsta komplettera dessa parade drottningar med drottningpuppor, som ju i vart fall kommer gynna de parningar som sker av drottningar från parningsplatserna. Biodlarnas bin blir ju lite bättre i områdena men puppdrottningarnas döttrar bör ju bytas ut till rena drottningar i ett senare skede.

Stort intresse

Det finns ett stort intresse av att skaffa och ha nordbin här i Medelpads nordbiområde och tanken är nu att det så småningom ska bli lättare att förse dessa med drottningar och förhoppningsvis även avläggare. Vi hoppas att vi ska kunna få in tillräckligt med vingfina drottningar till vårt projekt.

I det här läget hade det ju varit toppen om vi hade haft en resultatet av en ny övergripande genetisk DNA-kartläggning av de nordbin som vi har i Sverige (och Norge) som dubbelkoll av våra vingvärden.

Sven Nordström

Utmaningar i Dalsland 2018

När alla kuplådor står färdiga med utbyggda ramar eller vaxmellanväggar, 30 nyinköpta parningskupor är målade, 90 ramar försedda med vaxanvisning och 150 kg Apifonda finns i lagret, vad gör man då när vintern fortsätter och våren tycks ha glömt oss. Jo, man kan inte helt hålla sig, utan man går ut och lyssnar om det hörs ett svagt surr från samhällena. Igår, 15/3, var jag och lyssnade på 32 av mina och det surrade i 30. Det får vara godkänt, dock en besvikelse att de 2 döda var de med hammerdalsdrottningar jag fått från Sofia Ninnes. Men det är bara att göra om. Jag vill ha 2 nya, helst så tidigt att jag hinner göra en odling på en av dem.

Sommaren är kort – den får inte regna bort!

Det blir en sommar med utmaningar. Jag har 90 samhällen (om inte fler har dött) som ska skötas. Det är onödigt många, men det går åt massor med bin till parningskuporna, så då behövs de. Drottningbeställningarna ökar år från år och listan omfattar nu över 300. Det innebär att vi behöver få fram minst 400 äggläggande drottningar. Dessutom har jag anmält mig till Sicammkonferensen i Finland i mitten av juli. Som tur är är jag inte ensam. Utan medhjälpare skulle det inte gå.
På Lurö måste vi ha minst 6 starka drönarsamhällen med rikligt med drönare. Det ska var efter 100-procentiga mödrar, med bästa temperament, kalkyngelfria och med lågt kvalsternedfall. Det är ju drönarna som ska höja kvalitén.

Här är ett urval av mitt avelsmaterial

Kupa	Id-nummer	Ursprung	Moder	Parning/kvalster	Bedömning	Vingvärden
S2b	IA1590	Bjurholm	IA1331	L15 100	5 5 3 – 5	1,5/-3,4 100
S3	IA17345	Bygdeträsk	ACB1630	L17 200	1,23/-3,18	100%
S4	ACB1502	Krokvåg	IA145110	Vä15 500	1 5 3 – 5	1,5/-5,1100%
K2	AA1631	Stavershult	IA15299	L16 **10, 50**	5 5 3 3 5	1,3-6,7 100%
K3	IA1758	Bygdeträsk	ACB1632	L17 **30**		1,39/-2,45 100
K8	AA16410	Sikås44	IA1544	L16	3 4 4 - 5	100%
K9	IA14330	Noris	IA12146	L14 **10, 10, 30**	5 5 3 4 5(3)	85%, 96%
Mo2	AA16432	Stavershult	IA15299	L16	5 5 3 3 2	100%
Mo4	JB1735	Sveg	AAn	L17		1,36/-1,9 100%
Mo8	IA1759	Bygdeträsk	ACB1632	L17		1,32/-2,52
100%						
Berg3	IA16130	Skedvik	ÅJ15107	L16 **10**	Lurö	1,54/-6,7 100%
Berg6	IA16408	Stavershult	AA1509	L16 **5**	5 5 3 4 5	1,4/-5,9 95%
Sk8	AA17392	Skedvik	IA156367	L17 200		1,45/3,61
100%						
Ö3	AA17396	Värmdö	AA1619	L17 500		1,55/-3,28 100%
M5	IA16438	Noris	IA14330	L16 400	5 5 3 5 5	1,5/-4,0 100%
M6	AA17347	Sikås43	IA1543	L17 100	5 5 3 4 2	1,45/-2,4 100%

Alla blev inte mätta i höstas. Ca 30 ska mätes i vår, så det bör tillkomma ganska många avelsvärdiga samhällen.
Nytt material för 2017 är förutom Sveg: Ekenäs och Bön2.
Parning: L=Lurö, Vä=Väderön

Underbara bin

Samtliga samhällen har mycket bra temperament, även de friparade. Några få har kalkyngel. Svärmningsbenägenhet är måttlig. Allt fler menar att vi ska ha bin med normal svärmningslust. Storbiodlare vill ha bin som helst inte svärmar alls för att minimera arbetsinsatsen. Detta är naturligtvis onaturligt. Svärmning är binas naturliga sätt att föröka sig, men de ska inte svärma när inte förutsättningarna är de rätta. En sen vår med svaga samhällen ska leda till utebliven svärmning, om bina är kloka (och det är mina). Däremot om samhällena är starka efter vintern och det blir en tidig vårutveckling, vore det oklokt av bina att inte ta chansen. Men ettåriga drottningar får väl inte svärma? Visst får de det. Om de inte tar chansen när förutsättningarna är de bästa, så vet de ju inte när det blir tillfälle nästa gång. För min del blir det (i

regel) inga svärmar. Alla drottningar är vingklippta och när jag ser tecken på svärmningslust så gör jag en avläggare med drottningen – en s k konstsvärm. Jag vill ju inte riskera mina avelsdrottningar.

På väg mot varroaresistenta bin

Ett viktigt kriterium som vi måste använda oss av, vi som bor i varroaområde, är att mäta mängden och förökningen av kvalster i samhällena. Vi ska söka efter VSH-bin eller bin med låga kvalstertal. VSH är ju en egenskap som innebär att bina lokaliserar och öppnar celler med varroakvalster. Ingemar Fries skriver i sin förstudie till det varroabekämpningsprogram som Bengt Andreasson startade i Svensk Biavel 2011, att det är inte fullt klarlagt vilka egenskaper hos bina som gör dem mer eller mindre resistenta. Detta är ett viktigt uttalande av en forskare, som använde en stor del av sitt liv att just söka varroaresistenta bin. För min del så hinner jag ofta inte mer än göra nedfallsräkning på hösten efter behandling med Oxamat. Detta har jag nu gjort systematiskt under 3 år. Resultatet är överraskande och intressant. Antalet nedfall 4 dygn efter behandling varierar mellan 5 och flera hundra. Detta ger mig klara indikationer om vilka samhällen jag ska odla efter och vilka jag ska välja som drönarsamhällen till Lurö.

Vi jobbar med naturen

Detta, att jobba med dessa underbara bin, men samtidigt söka efter deras kända och okända egenskaper, är det som leder oss framåt i vårt projekt. Vi blir aldrig färdiga, men det blir ju heller aldrig naturen i sin evolution. Den har ju pågått i några miljarder år och den ska fortsätta i miljarder år – eller? Vi jobbar med naturen och inte mot. Ha alltid detta i bakhuvudet under jobbet med bina och i livet!

Ingvar Arvidsson

Nordens Ark inför 2018 års säsong

I skrivande stund skiner solen även om våren känns lite avlägsen. Vi har noterat rensflykt men vis av erfarenhet så görs årets planer upp först efter inspektion av samhällena. Som vanligt lär vissa planer ändras beroende på förutsättningar och utfall. Som biodlare är det ju som bekant en fördel att vara flexibel och göra det bästa av saken eller ta tillfället i flykten. Som vanligt gruvar och oroar man som biodlare sig för hur övervintringen avlöper. Hur var konditionen hos bina i höstas? Räcker mängden vinterbin, ynglade de tillräckligt i sensomras/höstas? I slutänden är det oavsett oro ogörligt att förändra något innan våren anländer.

Invintrat på ljunghonung

Vi ser med spänning fram emot att se hur det gått för våra ljunghonungsövervintrade samhällen. Vi tror att årets vinter har gett förutsättningar i och med att den varit längre, kall och snörik. Förväntar oss att få svar som går att förhålla sig till i någon mån. Om de samhällen som fått behålla sin egen honung som vinterfoder inte utsotat så har de förmodligen tålighet för mineralrikhonung såsom ljung. Samt omvänt. Själv hoppas jag av flera anledningar. Att ta hand om utsotade samhällen är inget roligt jobb. Men utan förmåga att invintra på inhemsk nektar finns inga förutsättningar för vildlevande honungsbin i våra regioner (som befinner sig inom det ursprungliga utbredningsområdet för nordiska bin). Visst finns annan problematik för vildlevande honungsbin (brist på lämpliga boplatser, varroakvalster, andra typer av icke klimatmässigt anpassade honungsbin i regionen). Oavsett så ser vi egenskapen att invintra på mineralrik nektar/ljunghonung som en rasegenskap värd att bevara och att detta måste tillämpas i någon mån för att bibehållas. Vi har totalt 9 nordiska samhällen från Nordens Ark i vår trakt (3 av dem hos NA) som invintrats på ljunghonung i år. Redovisning av utfallet utlovas längre fram.

Viktigt att träffas

Upplevde Nordbikonferensen som mycket givande. Ett varmt tack till Ingvar och övriga engagerade från oss. Ser fram emot framtida samverkan kring bättre kunskap om vårt nordiska bi och bättre möjligheter att kunna informera om dem. Ser/såg Natuschkas och Umeå universitetsstudier om våra nordiska bins goda microflora som väldigt spännande och lovande avseende vår förståelse för våra bins hälsa. Har önskat något i stil med detta länge och blev väldigt glad över att få vetskap, att studier om detta pågår och att nordiska bin används i studierna gör mig ännu gladare (nästan tok-tacksam). Glädjande var också alla Nordbiförekomster och engagerade i olika hörn av Sverige och grannländer.

Bifogat finns lista över tänkbart avelsmaterial, utöver dessa har vi ytterligare förhoppningsvis ca 20 samhällen till att vingindexkontrollera (hos Nordens Ark, i våra privata nordiska bisamhällen och i sk "faddervård"). Vi hoppas att finna fler Krokvågar, Noris och Åby som håller måttet, att det gått väl för vår Svegdrottning och att hon har bra vingindex. Vi kommer välja avelssamhällen utifrån kända data och samhällenas form samt betänkande kring lämplig genetisk blandning. Vi kommer eventuellt att odla begränsat på några icke 100% för

selektion och hoppas få upp vingvärdena på ett par generationer. I övrigt kommer vi enbart att odla på 100% vingindexade samhällen/drottningar utan kalkyngelförekomster. Merparten av dem har haft låga eller mycket låga kvalsternivåer under föregående år (samma krav gäller avels/drönarsamhällena som förs ut till Väderöarna).

Väderön
Nordens Arks parningsplats för nordiska bin på Väderöarna öppnar som senast innan midsommar och mest troligt i slutet av maj eller början av juni (anpassning till väder och samhällenas styrka och tillgång på drönare). Vi verkar hela augusti ut då Väderöarna erbjuder sent drag av ljung och gullris och våra samhällen brukar behålla sina drönare fram tills sen september eller oktober de flesta år. Vi tar emot drottningar i apideor eller motsvarande för transport ut till Väderöarna en gång per vecka som regel (efter överenskommelse via telefon eller mail). Besiktning av bigården och drönarfria p-kupor är ett krav. Vi kommer att sälja drottningar i mån av tillgång och beställningar. Kontakt sker via:
Ann-Charlotte Berntsson tel: 070/2618174, mail: anncharlotte.berndtsson@nordensark.se

Växande intresse
Andelen avläggare och/eller nordiska samhällen vi har möjlighet att avyttra har redan spekulanter. Vi upplever ett stort tryck på önskan om att köpa nordiska bisamhällen (större än förfrågan på drottningar). Men det är ju i grunden ett positivt problem att många vill skaffa nordiska bin i vår närhet. Att vi tvingas att "skynda" lagom är förmodligen också fördelaktigt.
Tror och hoppas på ett växande intresse.

Med förhoppning om en snar vår och gynnsam säsong till er alla.
Ann-Charlotte Berntsson/Nordens Ark

En hälsning från Ljungskile

En hälsning kommer här till alla NBA-läsare**,** från en tidigare gulbiodlare i Ljungskile, Bohuslän. Sedan 2015 har jag odlat nordbidrottningar. 2017 invintrade jag 13 mörka samhällen och 5 gula. Nordbina tillför mycket i mitt liv. De mörka binas livskraft och klimatanpassning är imponerande. Arbetskapaciteten, oviljan till tjuveri, dragförmågan på ljungen samt övervintringen förvånar mig. Invintringen går nu mycket lättare med dessa anspråkslösa och hårdföra bin.
Utan Ingvar Arvidsson, Projekt NordBi, Ann-Charlotte Berntsson, Nordens Ark och vännen Håkan Larsson, så hade jag inte varit där jag är nu. Stort tack! Tack också alla ni som vårdar och utvecklar avelsmaterialet i projektet. Ett tack också till Ingvar Pettersson, Gustavsberg för hjälp med vingmätningar
En slutaverkning i januari 2017, gick hårt åt en av mina utbigårdar. Kalhygget överraskade mig och förändrade lokalklimatet totalt. Skogsbolaget erkände inte att de varken följt markägarens instruktioner eller skogsvårdslagen.
Som ”goodwill” gav de mig ändå ekonomisk ersättning.
Före invintringen, frågade Derome Skogs VD, om jag ville ställa upp för en telefonintervju. Journalisten Marie Bäck, på Roxx, var lyhörd och fotografen Johanna Asplunds speciella kameraobjektiv gjorde mig användbar som fotomodell. Bina uppförde sig oklanderligt, trots vädret. ”Visa Hänsyn..” började budskapet, riktat till de 23 000 skogsägare, som får medlemsmagasinet ”Ta-i-TRÄ”. Så stort! Jag fick vara talesman för NordBina och alla pollinerare, som lider p.g.a det moderna skogs- och jordbruket. Det var absolut värt allt extraarbete, frustration och förtvivlan!
Se länken:
https://np.netpublicator.com/netpublication/n10997988
Ljungskile har varit kall sista tiden. När mars står för dörren väntas ännu lägre temperaturer.
Jag är orolig för gulingarna, men tryggare med NordBina. Ett fint biår 2018, önskar jag alla!

Kjell Gustavsson kjell@kjellgu.se

Avelsplaner för det mörka biet i Finland 2018

Det var år 1999 då NordBi-gruppen gjorde en Finlandsresa och besökte oss också här i Rimito. Då var det med många som nu är med i avelsarbete med de mörka bina. Vi gjorde också ett besök till vår carnicaparningsholme. På grund av detta möte fick vi tio mörka drottningar från NordBi sommaren 2000. De blev placerade i avläggare på holmen Pakinais. Sedan dess har vi årligen odlat 200-300 mörka drottningar, som har spritts runt om landet.

Nordbiförening bildad Odlingsarbetet med de mörka bina i Finland har sedan fortsatt på samma sätt alla de här gångna åren. För ett år sedan grundade vi en förening för det mörka/nordiska biet, Suomen Tumman Mehiläisen Hoitajat (Finlands Mörkbiodlare), som är en medlem av Finlands Biodlares Förbund. Vi har ca 30 medlemmar och nya kommer till hela tiden. De flesta är nybörjare, som är intresserade i skyddandet av det mörka biet och naturens biodiversitet. En annan viktig sak har också hänt. Det kommer att bli en ny renparningsplats för mörka drottningar. Parningsholmen heter Bodö och den ligger i Borgå skärgård. Markku Pöyhönen med hans kompis börjar para mellifera drottningar där.

Testbiodling

Finlands Biodlares Förbund har också gått in som medlem i den tyska BeeBreeds avelsprogram. Anslutningen innehåller ligustica, carnica och melliferaraserna. De första bedömningarna har gjorts den senaste sommaren. Under den kommande sommaren kommer bedömningar att göras i större skala. Nu under vintern utbildas fler biodlare för att ta emot och bedöma testsamhällen, samt söker vi hela tiden möjligheter att grunda nya parningsplatser för de mörka bina.

Undertecknad har skött NordGens testbigård under sommaren 2017. Många slags prover har tagits och även bedömning av egenskaper har gjorts. Resultaten blev mycket intressanta och varierande. Honungskörget 2017 i Egentliga Finland blev ganska tillfredsställande, där det bästa mörka samhället samlade 142 kg honung och den genomsnittliga skörden var cirka 82 kg.

Sicammkonferensen

När det gäller de mörka binas historia i Finland kommer sommaren 2018 att gå till historien. Vi har organisationsansvar för SICAMM-konferensen. Konferensen kommer att äga rum 12-15 juli på Mustialas Lantbruksskola. På måndagen 16.7 gör vi ett besök på Pakinais renparningsstation.

På tisdag görs en visit till Finlands presidents sommarresidens Gulgranda och på eftermiddagen bekantar vi oss med Nådendals gamla stad. Konferensen slutar i Brinkhalls skumvindestillationsanläggning i Rimito. Alla läsaren är välkomna till konferensen.

Aimo Nurmine

Aktiviteter i regi av Norges birökterlag 2018

I 2018 vil vi fortsette vårt avlsarbeid på den brune bia. Vi har mangel på birøktere som ønsker å være testverter for brune dronninger, men noen nye birøktere har meldt sin interesse etter annonsering i bladet Birøkteren. Disse birøkterne vil delta på kurs hvor de får en innføring i testarbeid og får demonstrert hvordan man skal bedømme de ulike egenskapene vi selekterer for.
Vi har fått beregnet avlsverdier for de dronninger som kom igjennom testingen i 2016-2017 og vi vil velge ut et antall av disse for videre avl. Antallet dronninger vi kan velge blandt er begrenset og vi vil derfor i tillegg velge ut et antall dronninger som ble sendt ut til testing sommeren 2017. Denne utvelgelsen vil basere seg på vårutvikling og fredelighet våren 2018. Fra disse dronningene vil vi samle inn eggtavler, mens selve dronningene testes ferdig i sesongen 2018.

I utgangspunktet ønsker vi å arbeide med norsk materiale, men siden vi opplever en akutt mangel på godt avlsmateriale må vi vurdere import av eggtavler for å få inn nytt genetisk materiale. Store deler av Norge hvor birøkterne ønsker å holde brune bier er preget av et forblåst, fuktig kystklima og det kan derfor være grunn til å lete etter rasereine brunbier med gode egenskaper i områder med et lignende klima. Irland er en mulig kandidat hvor genetiske analyser tilsier at det skal være mulig å finne raserene bier. Hvilke egenskaper de irske biene har må vi selv erfare før vi eventuelt gjennomfører en import
Avhengig av tilgang på avlsmateriale og testverter planlegger vi å sende ut 100-200 dronninger til testing i 2018.
For å ta vare på noe av det genetiske materialet vi har for framtidig bruk har vi i mange år søkt om økonomisk støtte til å fryselagre dronesæd. I 2018 fikk vi endelig innvilget 50 000 NOK til dette formålet. Sammen med norsk brunbielag vil vi velge ut hvilke bisamfunn vi skal samle inn dronesæd fra sommeren 2018.

Bjørn Dahle

Biodlarmöte i Tavelsjö, Västerbotten

Våren 2017 samlade Föreningen Nordbi biodlare i renparningsområdet Sävarådalen för att diskutera förutsättningarna för biodling med nordiska bin i området. Nu i mars 2018, hölls ett liknande möte i renparningsområdet Tavelsjö, väster om Sävarådalen anordnat av Åke Jonsson, Tavelsjö. Närmare 30 biodlare och intresserade samlades på Klacken i Tavelsjö för att diskutera biodling med nordiska bin och framförallt hur biodlare i området tillsammans kan arbeta för att förbättra och utöka förutsättningarna för renparning av nordiska bin i Tavelsjö.
Träffen började med en presentation från Per Ruth, styrelsemedlem i Föreningen Nordbi och drottningodlare i Umeå, om det nordiska biets ursprung och historia i Sverige samt Föreningen Nordbis arbete med att bevara det inhemska nordiska biet.
Därefter diskuterades vad biodlarna i Tavelsjö kan göra och arbeta för att även i fortsättning hålla området tillräckligt rent så att parning av bruks- och avelsdrottningar kan fortsätta. En av punkterna som lyftes fram var hjälp med att utföra vingmätningar och det bestämdes att anordna träffar framemot sommaren för att öva på att leta drottningar, montera vingar och demonstrera vingmätningsprogrammet. En annan var att det är stor efterfrågan på drottningar och att fler uppmuntras börja odla drottningar. Eftersom det redan finns flera drottningodlare i området finns goda möjligheter att få hjälp att komma igång. De redan aktiva drottningodlarna i området behöver hjälp med framförallt kassettbin, vilket ofta är flaskhalsen inom drottningodling, och flera biodlare sa sig vara beredda att stödja drottningodlingen genom att bidra med kassettbin. Ytterligare en viktig diskussionspunkt var utbredningen av nordiska bin både i Tavelsjö, men även kringliggande områden. Allt fler biodlare i Västerbotten ansluter sig som nordbiodlare och det har gjort att nordbiområdet norr och nordväst om Umeå nu vuxit ordentligt (se streckad linje på kartan).
Träffen i Tavelsjö kommer att följas upp med en träff våren 2019 och fram till dess kommer det förhoppningsvis att bli ett tätare och intensivare samarbete mellan biodlarna i Tavelsjö som alla är viktiga för att värna och sprida det nordiska biet i Västerbotten.

Per Ruth, Åke Jonsson och Sofia Ninnes

I Fryksdalen dröjer ännu våren

Sitter här i mitten av mars efter årets kallaste natt och skriver dessa rader. I år kom vintern sent, i slutet av februari och mars, men bina skall klara detta om det är starka invintrade samhällen. Inte annat än att vänta på att samhällena skall rensningsflyga när det blir varmare.

Vi får trolla

I Fryksdalen kommer vi att utöka vingmätningen av samhällen för att byta ut de sämsta nordiska och ta bort ”traktens blandning” som kan var blandning av vad som helst.
Att kunna ge nybörjare samhällen som är rena nordiska har varit problem, men jag hoppas att det skall lösa sig genom att ”trolla med knäna”. Om inte annat får jag köpa buckfastavläggare utan drottning och ge dessa nordiska drottningar.

Storbiodling på gång

Genom Ivar Myrlis expansion med nordiska bin kommer vi att få en annan situation när det gäller en lokal parningsplats. Han räknar med att till hösten ha 100 samhällen, varav de flesta skall vara nordiska. Då finns möjlighet att dra samman bra drönarsamhällen till en bigård och få bra parning i dess närhet. Ivar kommer tillsammans med Tony Axelsson att helt dominera den nordvästra delen av vårt område.
I den norra delen har alla biodlare kommit överens om att bara ha nordiska bin och vi skall under året förse de som behöver med brottningar.
Nu samlar vi kraft inför en ny sommar och jag önskar alla nordbiodlare lycka till!
Jean Berg

Full fart i Östergötland

Efter några års uppehåll har vi nordbiodlare i Östergötland återigen startat upp parningsverksamhet på hemmaplan. Något som både underlättar och känns väldigt inspirerande. Nu på Kyrkogårdsskär i Gryts skärgård med premiärsäsong 2017. Tidigare var verksamheten förlagd till Fångö som också ligger i Gryts skärgård. Under några år däremellan, när vi inte hade någon parningsplats i Östergötland, har vi varit tvungna att köra våra drottningar till Lurö. Men nu är vi alltså igång igen.
Resultatet för 2017 får nog på det stora hela anses som väldigt lyckat och vi ser fram mot att populationsparningsplatsen för nordiska bin från olika linjer ska ge ett ännu bättre resultat i år. På ön bor ett par biodlare som vi försett med nordiska bin vilket gör att vi har alla möjligheter att komma igång med verksamheten tidigt på säsongen.
Vi har beslutat oss för att lägga ned en hel del arbete med att fortsätta att sprida information om det nordiska biet med hopp om att få fler att bli nordbiodlare och därmed bidra till ett ökat engagemang för våra fina bin.
I trakterna mellan Söderköping och Bankekind planerar vi att bygga upp ett nordbiområde tillräckligt stort för att kunna bedriva friparningar med lyckat resultat. Valet av plats hänger ihop med att undertecknad har sina bin – i sommar förhoppningsvis ett 50-tal samhällen - i ena änden av området utanför Söderköping och att några andra biodlare har drygt 200 samhällen i den andra änden kring Bankekind. Däremellan finns endast några enstaka biodlare. Kontakt kommer att tas med dem och vi har för avsikt att subventionera/skänka drottningar om de väljer att byta till nordiskt material.
Redan 2017 har friparningar i området kring Bankekind börjat ge tillfredsställande resultat. Nu väntar vi bara på att snön ska smälta och att våren och värmen kommer på allvar. Sen kör vi.
Robert Svensson saturdaykid@hotmail.com

Drottningar till salu

Tillgången till goda nordiska drottningar är begränsad. Vi behöver fler drottningodlare. Fler skulle kunna lära sig drottningodlingens ädla konst, men det gäller dessutom att ha tillgång till bin till parningskuporna. Vi har – när vi haft råd – subventionerat parningskupor och det hoppas jag att vi ska kunna fortsätta med.
Efterfrågan är större än tillgången, men vi försöker få fram drottningar till alla beställare. Ibland lyckas vi. Medlemmar i Föreningen NordBi prioriteras. Här följer en lista på drottningodlare, som kan erbjuda goda nordiska drottning från ett selekterat material:
Mats Sundling, Umeå 070-3399176 mats.sundling@LFvasterbotten.se
Per Ruth, Umeå 070-5692411 per.ruth@sofiehem.ac
Håkan Rönnberg, Linköping 070-5573048 hakan.ronnberg@bikonsult.se
Robert Svensson, Söderköping 011-72274 saturdaykid@hotmail.com
Arne Andersson, Vretstorp 070-55507434 bigardar@telia.com
Ingvar Arvidsson, Bengtsfors 0531-323178, 0706839517 ingvar.arvidsson@telia.com

Luröresa

Lurö är den perfekta parningsplatsen ur flera aspekter. Den är tillräckligt stor för att föda drönarsamhällena. Den är Skandinaviens soligaste plats. Så mestadels är det soligt och fint på Lurö under sommaren.
De två styrelseledamöter som lämnade styrelsen i år, Gunnar Jonsson och Per Thunman, får som avskedsgåva en resa till Lurö, som innefattar båtresa från Ekenäs på Värmlands näs, guidning och lunch. De som inte har besökt Lurö tidigare rekommenderas att ta chansen och få uppleva en mycket intressant dag tillsammans med Gunnar och Per. Anmälan till ingvar.arvidsson@telia.com . Pris ca 300 kr.

Omslagsbilden: Styrelsen 2018-2020. Från vänster: Robert Svensson, Hanne Uddling, Sofia Ninnes, Mike Ninnes, Per Ruth, Ingvar Arvidsson, Olle Nygren och Sven Nordström. Saknas på bilden gör Patrik Berg.

Koster ny genpool

Helena von Bothmer vid det första samhället i den genpool som nu ska byggas upp på Nordkoster och Sydkoster.

Våra renparningsområden är viktiga! De blir allt fler och större och meningen är ju att man ska kunna para sina drottningar inom ett sådant område utan att råka ut för hybridisering. Men inget är hundraprocentigt. Det har hänt att det kommit in oönskat material i sådana områden och parningarna har blivit påverkade. För att kunna bevara vårt avelsmaterial helt säkert håller vi på att skapa genpooler på öar där ingen risk för inflygning av främmande drönare ska kunna ske. I dessa genpooler vill vi ha minst 10 samhällen, gärna upp till 20, beroende på förutsättningarna på platsen. Holmön utanför Umeå är en av dessa, där vi också parar drottningar. Olle Nygren är ansvarig där. I Stockholms skärgård försöker vi skapa genpooler på Utö och Möja. Det senaste tillskottet är Koster utanför Strömstad. Där har vi två erfarna biodlare, Helena von Bothmer på Sydkoster och Thorbjörn Johansson på Nordkoster. Det första samhället kom ut i december och planen är ytterligare 3 före sommaren och sedan 4 till senare på sommaren.
En idealisk plats för en genpool!
IA.